

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

ניתן ביום 25 דצמבר 2018

המבקשים

1. מרכז השלטון המקומי בישראל

2. עיריית ירושלים

3. עיריית תל-אביב

4. עיריית חיפה

5. מרכז המועצות האזוריות

-

המשיב

ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בסמינרים
ובמכללות

צד נדרש

מדינת ישראל

לפני: השופטת לאה גליקסמן, השופט אילן סופר, השופט מיכאל שפיצר
נציגת ציבור (עובדים) גברת יעל רון, נציגת ציבור (עובדים) גברת שרה זילברשטיין-היפש
נציגת ציבור (מעסיקים) גברת ברכה סמו, נציג ציבור (מעסיקים) מר עצמון ליפשיץ

בשם המבקשים – עו"ד מנחם לפידור
בשם המשיב – עו"ד סיגל פעיל ועו"ד טל איסק
בשם מדינת ישראל – עו"ד יאנה סימקין

פסק דין

1. לפנינו בקשת מרכז השלטון המקומי, שלוש הערים הגדולות ומרכז המועצות האזוריות (להלן – המבקשים) ליתן צו זמני ו/או קבוע המורה למשיב (להלן – הארגון או ארגון המורים) להורות למורים שהם חבריו שלא לנקוט עיצומים מהטעמים המפורטים בסכסוכי עבודה עליהם הכריז ב- 8.11.2018, 15.11.2018 ו- 4.12.2018.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

רקע:

2. ביום 14.3.2018 נחתם הסכם קיבוצי כללי (להלן - **הסכם 2018**) בין המבקשים לבין הארגון.
3. ההוראות הרלוונטיות לענייננו מהסכם 2018 הן כמפורט להלן:

26. מיצוי תביעות

(א) הסכם זה מהווה מיצוי מלא ומוחלט לגבי העניינים שהוסדרו בו ;
(ב) נוסף על האמור לעיל, הסכם זה מהווה מיצוי מלא ומוחלט של כל תביעות הצדדים בכל הנוגע לדרישות כלכליות אשר יגדילו את עלות ההעסקה של עובדי הוראה, או למתן הנוגע לדרישות כלכליות אשר יגדילו את עלות ההעסקה של עובדי ההוראה, או למתן הטבות נוספות, בגין התקופה שעד יום 28.2.2022. לא ינוהל כל משא ומתן נוסף לגבי הסכמי השכר או הטבות כלשהן לעובדי הוראה, בגין התקופה שעד יום 28.2.2022.

(ג) למען הסר ספק מובהר כי אין באמור בהסכם זה כדי לגרוע מהוראות מיצוי תביעות החלות בין הצדדים לפי הסכם מיזוג רכיבים.

27. שקט תעשייתי

הצדדים מתחייבים כי בתקופה שעד יום 28.2.2022 לא ינקוט צד מהצדדים או יחידה מיחידותיו נגד הצד השני, באמצעי שביתה או השבתה, מלאה או חלקית, או כל פגיעה מאורגנת אחרת בהליכי העבודה או סדריה לגבי העניינים שהוסדרו בהסכם זה.

למען הסר ספק מובהר כי אין באמור בהסכם זה כדי לגרוע מהוראות שקט תעשייתי החלות בין הצדדים לפי הסכם איחוד רכיבים".

(ההדגשות הוספו).

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

4. ביום 8.11.2018 הכריז הארגון על סכסוך עבודה ועל שביתה שעילתם "סביבת העבודה שבה נאלצים המורים לעבוד". על פי המכתב שצורף להודעה סביבת העבודה לא הותאמה לרפורמת "עוז לתמורה", ובכלל זאת – לא נוצרו חדרים קטנים המותאמים לעבודה פרטנית ולתגבורים; לא נבנו קפיטריות עבור המורים הנמצאים 8 – 9 שעות בבית הספר; התשתיות והציוד (חדר המורים, חדרי שירותים) לא הותאמו לרפורמה.
5. ביום 15.11.2018 הכריז ארגון המורים על סכסוך עבודה ועל שביתה שעילתם "ימי מחלה". על פי המכתב שצורף להודעה, הנושאים שבסכסוך הם אי תקצוב ימי מחלה בעת ניצול ימי מחלה; קשיים בניצול ימי מחלה עקב אי דיווח של מעסיקים למשרד החינוך על עבודתם של המורים; הבעלויות פוגעות במספר ימי המחלה של המורים במעבר לרפורמה; מורים שפורשים ומחליטים למשוך את הכספים שצברו בקרן הפנסיה אינם מקבלים פדיון ימי מחלה.
6. ביום 4.12.2018 הכריז ארגון המורים על סכסוך עבודה ושביתה שעילתם "מסע ישראלי". על פי המכתב שצורף להודעה, המורים אינם זוכים לתגמול כלשהו על עבודה שהם נאלצים לבצע בשבת; המורים עובדים ללא היתר עבודה בשבת; המורים עובדים 24 שעות ברציפות בניגוד לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א – 1951, ובכך "יש ניצול מחפיר של מורים בידי מעסיקיהם".
7. טענתם העיקרית של המבקשים, אליה הצטרפה המדינה, היא כי ההכרזות על סכסוך עבודה ושביתה מנוגדות להתחייבות ארגון המורים בהסכם 2018, שבו התחייב הארגון למיצוי תביעות ולשקט תעשייתי.
8. לטענת הארגון, התחייבותו היא לשקט תעשייתי יחסי, דהיינו היא חלה רק על נושאים שהוסדרו בהסכם 2018, ואינה חלה על עניינים אחרים, לרבות העילות המפורטות בהודעות על סכסוכי העבודה המפורטות לעיל.
9. לאחר ששמענו את טענות הצדדים, ובחנו את כלל החומר שבתיק, אנו קובעים כי דין הבקשה להתקבל, בכפוף לאמור להלן.
10. אשר למשמעות סעיפים 26 ו-27 להסכם 2018: אכן, הוראת השקט התעשייתי היא הוראה של שקט תעשייתי יחסי, דהיינו היא מוגבלת לנושאים שהוסדרו בהסכם 2018. אולם, משנקבע בהסכם כי בתקופה שעד יום 28.2.2022 הארגון מנוע

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

מלהעלות דרישות כלכליות אשר יגדילו את עלות ההעסקה של עובדי ההוראה או לדרוש הטבות נוספות, וכי" לא ינוהל כל משא ומתן נוסף לגבי הסכמי השכר או הטבות כלשהן לעובדי הוראה בגין התקופה שעד יום 28.2.2022", הארגון אינו רשאי לשבות בקשר לדרישות כלכליות או הטבות נוספות בגין התקופה שעד יום 28.2.2022, שכן זכות השביתה נתונה לארגון העובדים כאמצעי להשגת דרישותיו במשא ומתן, וכאמור, בהסכם נקבע במפורש שלא ינוהל משא ומתן נוסף על דרישות כלכליות והטבות נוספות בגין התקופה שעד יום 28.2.2022. פרשנות שלפיה ההתחייבות לשקט תעשייתי אינה חלה על הסכמת הארגון למיצוי עילות כאמור בסעיף 26 להסכם 2018 מרוקנת מתוכן במידה רבה את ההסכמה למיצוי תביעות ולשמירה על שקט תעשייתי.

11. כמו כן, אין צורך להכביר מילים על המובן מאליו, כי ככל שמדובר בסכסוך משפטי, כגון טענה להפרת חוק או הסכם קיבוצי או הסדר קיבוצי, הרי שדרך המלך היא פנייה לבית הדין בעניין.

12. להלן, נבחן את ההודעות על סכסוך עבודה ושביתה מושא הליך זה.

13. **מסע ישראלי:** ככל שהסכסוך סב על תגמול עובדי ההוראה בעד עבודתם במסע ישראלי, דהיינו על דרישות להסדרה בהסכם של התגמול בעד פעילות זו, מדובר בדרישה כלכלית שמשמעותה הגדלת עלות ההעסקה של עובדי הוראה, וחלות עליה הוראות סעיפים 26 ו-27 להסכם 2018, כמוסבר לעיל.

ככל שהסכסוך סב על חוקיות הדרישה מעובדי הוראה לעבוד במסע ישראלי (בשבת או בהיקף שעות החורג מהוראות החוק ו/או ההסכמים הקיבוציים) – מדובר בסכסוך משפטי, שראוי כי יתברר בבית הדין. יתר על כן. בעניין זה תלויה ועומדת בקשת צד בסכסוך קיבוצי שהגיש הארגון בבית הדין האזורי באר שבע בשבתו באילת (ס"ק 18-04-48034), בין היתר נגד **מדינת ישראל - משרד החינוך**, שאחד הסעדים שנתבקשו בו הוא **"לקבוע כי על המשיבים לקיים את הוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א – 1951 ... ואת הוראות ההסכם הקיבוצי "עוז לתמורה" ובכלל זה לקבוע כי אין להעסיק עובדי הוראה בהיקף שעות העולה על זה הקבוע בהסכם הקיבוצי "עוז לתמורה" ובניגוד לחוק שעות עבודה ומנוחה, לרבות בעת יציאה לפעילות חוץ כדוגמת "מסע ישראלי"**. עד היום, טרם הוגשה תגובת משרד החינוך, וזאת בהסכמת ארגון המורים. גם בכך יש משום ראייה כי מדובר בסכסוך

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

משפטי, ובכל מקרה ארגון המורים אינו רשאי לנקוט במקביל הליך משפטי וצעדים ארגוניים באותו עניין [ראו: סק"כ (ארצי) 3127-05-16 מדינת ישראל – ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בסמינרים ובמכללות (11.5.2016)].

14. **ימי מחלה:** הן מההודעה על סכסוך העבודה והן מהתכתובת בין ארגון המורים ומשרד החינוך בעניין זה עולה כי עיקר הסכסוך סב לא על זכויות המורים אלא על קשיים, חלקם טכניים, במימוש זכויות המורים המועסקים בבעלויות שונות. ממכתבה של גב' סוניה פרץ, סמנכ"לית ומנהלת אגף בכיר כוח אדם והוראה, מיום 29.11.2018, במענה למכתבו של מר רן ארז מיום 25.10.2018, עולה כי הדרישות להכיר לעניין פדיון ימי מחלה ברצף עבודה בין בית ספר שבפיקוח משרד החינוך לבין בית ספר שבפיקוח משרד העבודה, כמו גם בתשלום פדיון ימי מחלה לעובד שפורש לגמלאות ובוחר שלא לקבל קצבה אלא למשוך את הפנסיה כמענק חד פעמי - התקבלו, וכי בכוונת המשרד לעגן את ההסדרים בנושא זה בנוהל השיפויים החדש אשר משרד החינוך שוקד על הכנתו. גם נושא העדר דיווח על ידי הבעלויות נבחן על ידי משרד החינוך ונבדקים פתרונות אפשריים לנושא זה. בנסיבות אלה, משאין מחלוקת על הזכויות אלא מדובר בטענות על אופן היישום, וכעולה ממכתבה של גב' סוניה פרץ משרד החינוך מגבש נהלים מחייבים בנושא, אין מדובר בעילה המצדיקה נקיטת צעדים ארגוניים. ככל שלטענת ארגון המורים משרד החינוך, הרשויות המקומיות או הבעלויות מפרים הסכמים או הסדרים, או שמשרד החינוך אינו נוקט אמצעים הדרושים למימוש זכויות המורים, דרך המלך היא למצות את המגעים בין הצדדים השונים, ולכך יש להקצות פרק זמן ראוי, וככל שאלה לא יועילו שמורה לארגון המורים הזכות לנקוט הליך משפטי.

15. **סביבת העבודה:** מקובלת עלינו טענת הארגון כי ההסכמה למיצוי תביעות אינה חלה על נושא זה, משאינו בגדר "דרישות כלכליות אשר יגדילו את עלות ההעסקה של עובדי הוראה...". המדינה טענה, כי בהתאם להסכם "עוז לתמורה" הועבר תקציב של מעל 220,000,000 ₪ לבעלויות ומדי שנה מועבר לארגון המורים סכום של 2.5 מיליון ₪ לרכישת ציוד לחדרי המורים. נציין, כי עובדה זו סותרת את טענת הארגון כי הנושא לא הוסדר בהסכם "עוז לתמורה". עם זאת, גם מדברי נציגי המדינה עלה כי המדינה מכירה בכך שיש בעיות בסביבת העבודה של המורים, ולדבריהם אף הוקם צוות שנועד לטפל בנושא זה. אולם, המדינה לא הייתה מוכנה

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

להתחייב לתהליך מובנה, תוך קביעת אבני דרך ולוחות זמנים, לטיפול בנושא. ארגון המורים הסכים להפסקת העיצומים ככל שהמדינה תתחייב לתהליך בר מימוש לשיפור ותיקון סביבת העבודה של המורים תוך קביעת לוחות זמנים סבירים.

16. אנו מתקשים לקבל את עמדת המדינה, לפיה אין היא מוכנה להליך מובנה של טיפול בנושא, תוך קביעת אבני דרך ולוחות זמנים, כאשר בשלבים הראשונים נדרשת רק עבודת מטה של מיפוי הצרכים וגיבושם, ללא הוצאה תקציבית.

17. יחד עם זאת, אנו סבורים כי **לעת הזו** אין מקום להתיר לארגון המורים לנקוט צעדים ארגוניים בעילה זו מנימוקים אלה:

17.1. לא ניתן להתעלם מכך שלטענת ארגון המורים מדובר בנושא שעל סדר היום מזה תקופה ארוכה לפני חתימת הסכם 2018, ויש בעייתיות בכך שעניין זה לא הועלה עובר לחתימת הסכם 2018, או לפחות לא הובהר כי עמדת ארגון המורים היא שעניין זה טעון הסדרה בעתיד, וכן בכך שבחודש אפריל, מיד לאחר חתימת הסכם 2018, יצא הארגון בקמפיין בעניין זה.

17.2. לא ניתן להתעלם מכך, שבתוך פרק זמן קצר, מספר חודשים בלבד לאחר חתימת הסכם 2018, מכריז הארגון באופן חוזר ונשנה על סכסוכי עבודה ושבתות, שחלקם אינם לגיטימיים, ויוצר חוסר יציבות בהתנהלות מערכת החינוך, גם אם ננקטים עיצומים ולא שביתה מלאה. בהקשר זה נציין כי הארגון צירף להודעתו גם הכרזה **נוספת** על סכסוך עבודה ושבתות בעניין פנסייה מיום 17.12.2018. הודעה זו לא נדונה בפנינו, ולא הובהרו פרטיה. נציין רק, כי ההודעה מנוסחת בצורה כוללנית ומעורפלת ולא ברור לאיזה אוכלוסיית מורים היא מתייחסת (מורים בפנסייה תקציבית או מורים בפנסייה צוברת) ולא ברורה הפגיעה הנטענת [על החובה ליתן פירוט מלא וקונקרטי בהכרזה על סכסוך עבודה ושבתות ראו: עס"ק (ארצי) 15-04-18139 **חברת נמל חיפה בע"מ ואח'** – **הסתדרות הכללית העובדים החדשה ואח'** (14.5.2015); סק"כ (ארצי) 3127-05-16 הנ"ל]. כמו כן נזכיר כי בעניין זה התנהל הליך משפטי [סק"כ (ארצי) 14-09-64175 **ארגון המורים – מדינת ישראל ואח'** (20.7.2018)].

17.3. לכך יש להוסיף כי הארגון, למרות הצהרתו שלפיה אינו נוקט צעדים ארגוניים בחטיבות הביניים לאור פסיקתו של בית דין זה שקבעה כי עד למתן החלטה אחרת הארגון אינו רשאי לנקוט צעדים ארגוניים בחטיבות הביניים

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

[סק"כ (ארצי) 12922-11-16 מדינת ישראל – ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בסמינרים ובמכללות (2.8.2017)], כלל בהכרזה את המדינה כמעסיקה ואת מורי חטיבות הביניים כחלק מאוכלוסיית העובדים השובתים. כמו כן, ארגון המורים לא מבהיר בפרסומיו ובחוזריו כי העיצומים ננקטים רק בחטיבות העליונות ולא בחטיבות הביניים, וגם בכך יוצר חוסר יציבות במערכת החינוך.

17.4. מעבר לסקר כוללני שלא ניתן לקבל ממנו תמונה עובדתית כלשהי, לא הוצגו ראיות מהן ניתן ללמוד על היקף הבעיה וחומרתה.

17.5. בניגוד להצהרת ב"כ הארגון כי בחינות הבגרות לא ייפגעו, הרי שבחוזר שהופץ ביום 23.12.2018 על ידי יו"ר הנהלת הארגון ניתנו הנחיות שלא לקיים מבחנים מכל סוג שהוא, כולל מבחני מתכונת, שברור שהם חלק מההכנה לבחינות הבגרות, אשר עתידות להתקיים בחודש הבא. אין צורך להכביר מלים על הנזק שנגרם לתלמידים משיבוש ההכנות לבחינות הבגרות. מכאן, שגם מאז הנוחות נוטה בשלב זה למתן הצו המבוקש.

18. סוף דבר:

18.1. ההודעות בנושא ימי מחלה ו"מסע ישראלי" ניתנו שלא כדין, ועל כן הארגון אינו רשאי לנקוט צעדים ארגוניים מכוחן.

18.2. אשר להודעה על סביבת עבודה, ההודעה אינה בגדר הפרה של הסכם 2018. יחד אם זאת, מהנימוקים שפורטו בסעיף 17 לעיל לעת הזו ניתן צו האוסר על הארגון לנקוט צעדים ארגוניים ומורה לשוב לעבודה מלאה וסדירה.

18.3. נבהיר, כי אין בפסק דין זה כדי לפטור את המדינה והמבקשים מקידום תהליך שתכליתו להביא לשיפור סביבת העבודה של המורים, תוך שיתוף הארגון. כפועל יוצא מכך, ככל שלא תחול התקדמות בעניין זה בתוך פרק זמן סביר, יהיה הארגון רשאי לפנות לבית דין זה בבקשה לאפשר לו לנקוט צעדים ארגוניים בנושא זה.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 18-12-47622

ניתן היום, י"ז טבת תשע"ט (25 דצמבר 2018), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

מיכאל שפיצר,
שופט

אילן סופר,
שופט

לאה גליקסמן,
שופטת, אב"ד

גברת שרה זילברשטיין-היפש,
נציגת ציבור (עובדים)

גברת יעל רון,
נציגת ציבור (עובדים)

מר עצמון ליפשיץ,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת ברכה סמו,
נציגת ציבור (מעסיקים)

